

การศึกษารเปรียบเทียบการรับรู้คติการหน้าที่ของหนังสือพิมพ์และสัมพันธภาพที่มีต่อกันระหว่าง

นักการเมืองกับนักข่าว

นางสาว วิไลลักษณ์ แสงสุขเจริญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาวารสารสนเทศ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-635-989-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 17039605

**A COMPARATIVE STUDY OF PERCEPTION ON PRESS FUNCTIONALISM
AND MUTUAL RELATIONSHIP BETWEEN POLITICIANS AND
REPORTERS**

Miss Wilailuck Sangsukcharoen

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Mass Communication**

Department of Journalism

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-635-989-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้คติการหน้าที่ของหนังสือพิมพ์และ
สัมพันธ์ภาพที่มีต่อกันระหว่างนักรการเมืองกับนักข่าว

โดย นางสาว วิไลลักษณ์ แสงสุขเจริญ

ภาควิชา วารสารสนเทศ

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. พีระ จิรโสภณ

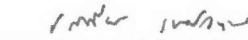
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิตวิทยาลัย

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

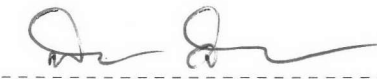
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภาวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

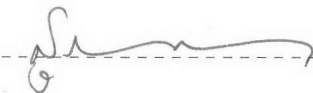
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสถียร เศษประทีป)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ)

กรรมการ

(ศาสตราจารย์ สุกัญญา สุกบรรทัด)

วิไลลักษณ์ แสงสุขเจริญ : การศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้คติการหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ และสัมพันธ์ภาพที่มีต่อกันระหว่างนักการเมืองกับนักข่าว (A COMPARATIVE STUDY OF PERCEPTION ON PRESS FUNCTIONALISM AND MUTUAL RELATIONSHIP BETWEEN POLITICIANS AND REPORTERS) ๑. ที่ปรึกษา : รศ.ดร.พีระ จิโรโสภณ , 216 หน้า . ISBN 974-635-989-4

ผลการวิจัยได้จากการสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างนักการเมือง 120 คน และกลุ่มตัวอย่างนักข่าวสายการเมือง 98 คน พบว่าการรับรู้คติการหน้าที่ของหนังสือพิมพ์และสัมพันธ์ภาพที่มีต่อกันระหว่างนักการเมืองกับนักข่าวมีความแตกต่างกันเป็นส่วนใหญ่ คือ การรับรู้ของนักการเมืองกับนักข่าวในประเด็นต่าง ๆ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถึง 20 ประเด็น จากทั้งหมด 27 ประเด็น เช่น (1) หนังสือพิมพ์ควรเป็นฝ่ายคัดกรองตรวจสอบรัฐบาล (2) หนังสือพิมพ์ไทยส่วนใหญ่มีเสรีภาพแต่ไม่มีความรับผิดชอบ (3) ชาวควรเน้นเรื่องราวดี ๆ ที่สร้างสรรค์พัฒนามากกว่าที่จะเป็นเรื่องราวในทางร้ายเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความเสียหาย ทั้งนี้กลุ่มนักข่าวจะมีความเห็นในแนวทางที่เป็นเสรีนิยมมากกว่า

ส่วนการรับรู้ภาพลักษณ์ของนักการเมืองกับนักข่าว พบว่า นักข่าวมองนักการเมืองเป็นเชิงค่อนข้างลบมากกว่าเชิงบวก นั่นคือ เป็นเชิงลบถึง 10 ด้านดังนี้คือ นักการเมืองเป็นผู้ที่ค่อนข้างไม่จริงจัง เห็นแก่ตัว ไม่รับผิดชอบต่อสังคม อดทนอดกลั้น ไม่มีคุณธรรม ไม่มีความยุติธรรม คอรับขึ้น (หาประโยชน์โดยมิชอบ) ไม่น่าคบ ก้าวร้าว ลำเอียง ในขณะที่นักการเมืองมองนักข่าวเป็นเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ คือ เป็นเชิงลบ 3 ด้านคือ นักข่าวเป็นผู้ที่ค่อนข้างคอรับขึ้น (หาประโยชน์โดยมิชอบ) ก้าวร้าว อดทน

นอกจากนั้น ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์และองค์กรที่สังกัดของนักการเมืองกับนักข่าวมีผลให้การรับรู้เกี่ยวกับบทบาทด้านการเสนอข่าว บทบาทในเรื่องสัมพันธ์ภาพรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์ เสรีภาพและความรับผิดชอบต่อสังคม และการนิยามข่าวแตกต่างกัน

ภาควิชาวารสารสนเทศ.....
สาขาวิชา
ปีการศึกษา2539.....

ลายมือชื่อนิสิต วิไลลักษณ์ แสงสุขเจริญ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C850153 : MAJOR JOURNALISM

KEY WORD : PERCEPTION / FUNCTIONALISM / ROLE / RELATIONSHIP / IMAGE

WILAILUCK SANGSUKCHAROEN : A COMPARATIVE STUDY OF PERCEPTION ON PRESS FUNCTIONALISM AND MUTUAL RELATIONSHIP BETWEEN POLITICIANS AND REPORTERS . THESIS ADVISOR : ASSO . PROF. PIRA CHIRASOPONE , Ph . D . 216 page ISBN 974-635-989-4

The research findings are a result of responses to survey questions given to two sample groups: one comprising of 120 politicians and the other of 98 political news reporters. It is found that the perception on press functionalism and mutual relationship between politicians and reporters are largely different. Out of a total of 27 itemized perceptions, differences in 20 of them are statistically significant. Examples of these issues are: 1) that the press should perform the function of checking and opposing the government; 2) that most Thai newspapers have freedom but lack responsibility; and 3) that the press should emphasize positive news to promote development rather than presenting negative information of conflicts and disasters. In general, reporter group tends to give more liberal views than politician group.

Regarding the perception on mutual images of politicians and news reporters, it is found that reporters have more negative views of politicians than positive ones. Specifically, the ten negative views are that politicians are rather insincere, selfish, irresponsible, mistake-ridden, virtueless, unjust, apt to be corrupt, aggressive and biased. On the other hand, politicians are more positive not necessary toward the reporters. Only three negative views of the reporters are stated. They include corruption, aggression, and prejudice.

In addition, this research found that sex, age, educational background, experience, and belonging institution of politicians and reporters are factors which result in differences in the perceptions of their roles in news presentation, mutual relationship between the government and the press, freedom and responsibility of the press, and definitions of news.

ภาควิชาวารสารสนเทศ
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต วิไลกุลเชษฐา นิสิต 11524/1/026
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้คติการหน้าที่ของ หนังสือพิมพ์และสัมพันธภาพที่มีต่อกันระหว่างนักรการเมืองกับนักข่าว ได้รับความอนุเคราะห์ จากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร. พีระ จิรโสภณ อาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้กรุณาใช้เวลาอันมีค่าให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจทานแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงอย่างมีคุณค่าและได้มาตรฐานทาง วิชาการ และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เสถียร เขยประทับ และ ศาสตราจารย์ สุกัญญา สุกบรรทัด ที่กรุณาให้คำแนะนำต่าง ๆ เพิ่มเติมเพื่อความสมบูรณ์ ครบถ้วน อีกทั้ง ยังกรุณาเป็นกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร บรรณารักษิการ หัวหน้าข่าว ผู้เรียบเรียงข่าว และนักข่าวทุกท่านที่กรุณาใช้เวลากรอกรวบรวมข้อมูลที่เป็น ประโยชน์กับงานวิจัยนี้

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณสมาชิกในครอบครัว พี่ ๆ และ เพื่อน ๆ ทุกท่านที่ สละร่างกายและคอยเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

วิไลลักษณ์ แสงสุขเจริญ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
บทที่	
1. บทนำ	1
2. ทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิดเกี่ยวกับความหมายและปัจจัยของการรับรู้	11
ทฤษฎีสื่อสารมวลชน	17
แนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่ของสื่อมวลชนในระบบการเมือง	19
แนวคิดเกี่ยวกับความหมาย ประเภท และองค์ประกอบของข่าว	21
แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับสื่อมวลชน	28
แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของแหล่งข่าวและผู้รายงานข่าว	29
3. ระเบียบวิธีวิจัย	34
ประชากร และ กลุ่มตัวอย่าง	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล และ เครื่องมือวิจัย	36
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในการวิจัย	37
4. ผลการวิจัย	39
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	40

	หน้า
ส่วนที่ ๒ การวิเคราะห์ระดับการรับรู้คติการหน้าที่ของหนังสือพิมพ์และสัมพันธภาพที่มีต่อกันระหว่างนักการเมืองกับนักข่าว	49
๒.๑ เปรียบเทียบการรับรู้คติการหน้าที่ของหนังสือพิมพ์และสัมพันธภาพที่มีต่อกันระหว่างนักการเมืองกับนักข่าว	49
๒.๒ เปรียบเทียบการรับรู้ของนักการเมืองกับนักข่าวต่อลำดับความสำคัญของ “ข่าว” และเหตุการณ์ที่ควรจะเป็น “ข่าว”	80
๒.๓ เปรียบเทียบการรับรู้ภาพลักษณ์ที่มีต่อกันระหว่างนักการเมืองกับนักข่าว	85
ส่วนที่ ๓ การทดสอบสมมติฐาน	89
5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	140
สรุป	142
อภิปรายผล	169
ข้อเสนอแนะ	185
รายการอ้างอิง	188
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. แบบสอบถามสำหรับนักการเมือง	192
ภาคผนวก ข. แบบสอบถามสำหรับนักข่าว	199
ภาคผนวก ค. กรอบแนวคิดการศึกษาเปรียบเทียบ	205
ประวัติผู้เขียน	206